Regula Dominus que pars.

Dominus que pars. eſt nomen. Quare. q꞉ ſignificat ſubſtantiā. cū qualitate ꝓpria vel cōmuni. Quid eſt nomē. pars oratiōis que vnicuiqȝ ſubiectorū corporū ſeu rerū ꝓpriā vel cōmunē diſtribuit qualitatē. Vnde dicitur nomē a notamīe ſiue a notione eo ꝙ ſuo vocabulo res incognitas nobis notas efficiat: niſi enim nomen rei ſcieris cognitio rerū perit. Nomen eſt duplex ſcȝ ſubſtātiuū et adiectiuū. Quid ē nomen ſubſtātiuū eſt qd ſignificat ſuū ſignificatū ꝑ modum ſiue et per ſe ſtantis. Quid eſt nomē adiectiuum eſt qd ſignificat ſuū ſignificatū ꝑ modū d̓terminātis alterū. Cuius qualitatis appellatiue q꞉ naturaliter cōe eſt multorū. Quid ē qualitas. eſt aptitudo nōis ſignificādi rē ſuā diſcrete vel cōiter diſcrete vt iohānes cōiter vt hō. Vn̄ d꞉ qualitas. A quali eo ꝙ ꝑ qualitatē dinoſcimus. vtrū nomē ſit ꝓpriū an appellatiuum Quot ſunt qualitates in nōīe due. que ꝓpria et appellatiua. Que eſt ꝓpria. que vni ſoli rei cōuenit. vt iohānes. Que eſt appellatiua. que pluribus rebus cōuenit vt hō lapis lignū. Cōparatur nō: q꞉ nō recipit augmētū. nec patitur decremētū. nec eſt adiectiuū. Quid eſt cōparatio. rei ad rē facta collatio. Vn̄ d꞉ cōparatio a cōparādo. q꞉ ꝑ eā cōparamus. Quot ſunt gradus cōparationis. Tres. qui. poſitiuus: cōparatiuus et ſuperlatiuus. Ver. hūc gradibus trinis. Mouetur ita quō per duo genera et ꝑ duas termiatiōes vt hic dn̄s hec dn̄a. ſi nō. q꞉ nō pōt moueri de genere in genus de voce in

voce̅ de ſignatiōe in ſignificatione̅. Quid eſt moueri.
eſt dictione̅ cadere de genere in genus, de voce in voce̅
de ſignificatiōe in ſignificatione̅. Vn̄ dr̄ moueri a mo
uendo qꝛ ꝑ eam moueamus. Quot modis noīa ſiunt
mobilia. tribus Quibus voce et ſignificatione vt do-
minus domina. Voce et non ſignificatione vt fun-
dus funda ſignificatiōe et nō voce vt pater mater ſo
ror frater. Cuius generis maſculini. qꝛ cōgrue p̄poni-
tur ei ī declinatiōe vnū articulare ꝓnomen qd̓ eſt hic
vt hic dn̄s. Si feminini vt hec muſa. Si neutri vt
hoc ſcān̄u. Si cōis. vt hic et hec ſacerdos. Si oīs vt
hic et hec et hoc felix. Si dubij qꝛ autoritas veterum
nulla rōne cogēte ſub diuerſo genere ꝓtulit vt hic aut
hec dies. Si epicheni qꝛ ſub vno articulo cōprehēdit
vtrūqꝫ ſexū vt hic paſſer hec aquila. Quid eſt genus
eſt diſcretio ſexus que ſit ꝑ voce̅ carente̅ genere. nō ꝙ
illa vox ſit genus ſed ꝙ nos ꝑ voce̅ intelligimus. Vn̄
dr̄ genus a generādo. vel a ge greco ꝙ eſt terra latine
vn̄ nobis cūcta ꝓcreātur. Cuius numeri ſingularis qꝛ
ſingulariter ꝓfertur. Quid eſt nūerus vnitatū colla-
tio ab vno ſcandēs ad plura. vn̄ dr̄ nūerus a numerā
do. vel anūo pompeyo. qui primū numerū apud lati
nos īuenit. Si pluralis qꝛ pluraliter ꝓfertur. Cuius
figure ſimplicis qꝛ nō pōt diuidi ī duas vel in plures
pares intelligibiles prioris ſenſus capaces. Quid eſt
figura: eſt elemētalis conſideratio ꝑ quā dinoſcimus
vtrū nome̅ ſit ſimplex an cōpoſitū. Vn̄ dr̄ figura a fi
gurando vel a fingēdo fingere eni̅ cōponere dicimus.
Vnde et nos compoſitores lutifigulos eſſe vocamus
Cuius caſus nti: qꝛ in tali caſu in declinando reꝑitur.
Quid eſt caſus: finalis inflectio vocis a voce in voce̅
Vnde dicitur caſus a cadēdo eo qd̓ vnus caſus cadit

ad alio in alium tā ſenſu quā lr̄atura. Cuius declina-
tionis. Scḋe. qꝛ mittit gtm̄ i i et dtm̄ et abltm̄ in o vt
dn̄s dn̄i dn̄o. Si prime qꝛ mittit gtm̄ ſingularē in ae
dyptongō idē ī e lōgā vt muſa muſe. Si tertie qꝛ mit
tit gtm̄ ſingularē in is et dtm̄ in i vt ſacerdos ſacerdo
tis ſacerdoti Si quarte qꝛ mittit genitiuū ſingularē
in vs et datiuū in ui vt fructus fructus fructui. Si
quinte quia mittit genitiuū et datiuum ſingulares in
ei diuiſas ſyllabas. vt ſpecies ſpeciei. Quid eſt decli-
natio eſt vocis in fine per obliquos variatio. Unde
dicitur declinatio a declinādo qꝛ per eā declinamus.

Ego que pars. eſt ꝓnomen. quia ponitur loco
proprij nominis et certam ſignificat perſonā
Quid eſt pronomen: eſt pars orationis que ꝓ
vniuſcuiuſqꝫ ſubſtantia accipitur finitaſqꝫ recipit ꝑ-
ſonas. Unde dicitur ꝓnomen a pro et nomen eo ꝙ vi
ce nominis ponatur. Cuius qualitatis finite quia fi-
nitā et certā rē demōſtat. Quid eſt qualitas eſt aptitu
do ꝓnoīs ſignificādi rē ſuā finite vel infinite. Un̄ dici
tur qualitas a quali eo ꝙ ꝑ qualitatem dinoſcimus.
vtrū ꝓnomē ſit finitū vel infinitū. Cuius generis oīs
qꝛ oībus generibus aſſociari pōt. Si maſculini femi
nini vel neutri qꝛ tale ē cui cōgrue aſſociare pōt dictio
maſculini femini vel neutri generis. De numero et fi-
gura dicatur ſicut in noīe. Cuius ꝑſone prime. qꝛ ipſa
eſt res que de ſe loquitur. Si ſecūde quia ipſa eſt res
ad quā ſermo dirigitur. Si tertie. qꝛ ipſa eſt res ad
quā fit ſermo inter primam et ſecundam perſonas.
Quot ſūt ꝓnomina prime perſone vnum ſcꝫ Ego cū
ſuis obliquis. Quot ſecunde etiā vnū. ſcꝫ tu cum ſuis
obliquis. Quot tertie. alia oīa ꝓnomina ſūt tertie ꝑſo
ne preter ego qḋ eſt prime et tu qḋ eſt ſecūde cum eorū

cõdeclineis. Cuius declinatiõis p̃ie q₂ mittit gtm̃ ſin
gularẽ in i vel ĩ is et dtm̃ in i vt ego mei vel mis mihi.
Quot ſunt ꝓnoĩa prime declinatõis. tria. que. ego tu
ſui. ꝟ. Eſt q₃ mei vel mis in prima. Si ſcðe q₂ mittit
gtm̃ ſingularẽ in ius et dtm̃ in i vt ille illius illi. Quot
ſũt ꝓnoĩa ſcðe declinatiõis quĩq₃. que. ille ip̃e iſte hic
is. ꝟ. Debet ius facere gtm̃. Si tertie q₂ mittit gtm̃
ſingularẽ in i. et dtm̃ et ablatiuũ ĩ o vt meus mei meo
Quot ſũt ꝓnomĩa tertie declinatõis. etiã quĩq₃. Que.
Meus tuus ſuus noſter et veſter. ꝟ. Tertia per pri.
Si quarte. q₂ mittit gtm̃ ſingularẽ ĩ atis et dtm̃ ĩ ati
vt nr̃as nr̃atis nr̃ati. et ſũt duo gẽtilia. ſc₃ nr̃as et ve⸗
ſtras. ꝟ. Quarta quidẽ terne. Quot ſunt ꝓnoĩa apud
latinos. quindecĩ ſc₃ octo primitiua et ſeptẽ deriuati
ua. Que ſunt octo primitiua. Ego tu ſui ille ipſe iſte
hic is. Que ſunt ſeptẽ deriuatiua. meus tuus ſuus no
ſter veſter noſtras veſtras. Quot ſunt noĩa habentia
ſecundã declinationẽ ꝓnoĩs. Octo Que. Vnus vllus
vter nullus ſolus alter totus alius cũ eorũ cõpoſitis.
ꝟ. Vnus et vllus vter et nullus ſolus et alter. Quot
ex his habẽt vocatiuũ. tria. que: vnus totus ſolus.

NMo que pars. eſt verbũ. Quia cum modis et
formis et tẽporibus ſine caſu ãgẽdi vel patiẽ⸗
di ſignificatiuũ eſt. Quid eſt verbũ pars ora⸗
tionis que principaliter adinuẽta eſt ad ſignificandũ
agere vel pati. Vñ dr̃ verbũ. a verberãdo vel a verbe
rato aere plectroq₃ lingue vox formetur. Cuius qua⸗
litatis. modalis et formalis. q₂ qualitas que reperitur
in verbo illa diuiditur ĩ modũ et ĩ formã. Cuius mo⸗
di indicatiui q₂ indicãdo mõ dictũ eſt. Vñ dr̃ modus
moderãdo vel a moderamĩe eo ꝙ ĩ vno motu ſumus
dũ indicamus et in alio dũ imꝑamus. Cuius forme ꝑ

fecte: qꝛ ꝑfectorū v̓borū regulā ſeruat. Quid ē forma
eſt diuerſa verborū ſpēs. Vñ d̓r forma a formādo eo
ꝙ nos informat ad cognoſcendū verborū varietates
Cuius cōiugatōis. prime qꝛ habet a ꝑductā ante re in
infinitiuo. vt amare. Si ſc̓de qꝛ habet e ꝑductā ante
re in infinitiuo vt docere. Si tertie qꝛ habet e ꝑductā
ante re in infinitiuo vt legere. Si quarte. qꝛ habet i ꝑ
ductā añ re ī infinitiuo. vt audire. Quid eſt cōiugatio
eſt cōſequēs verborū declinatio. Vñ d̓r cōiugatio a cō
iungēdo qꝛ ꝑ eā cōiugamus. Cuius generis: Actiui. qꝛ
deſinit in o et pōt accipe r ſuꝑ o et facere ex ſe paſſiuū
vt amo amor. Si paſſiui. qꝛ deſinit in r et pōt dimit
tere r et redire in ſuū actiuū, vt amor amo. Si neutri
qꝛ deſinit in o et nō pōt accipe r ſuꝑ o ſi acciperet r nō
eſſet latinū vt ſto curro. Nam ſtor curror non dicitur
Si deponētis qꝛ deſinit in r et nō pōt dimittere r. ſi
dimitteret r nō eſſet latinū vt luctor loquor ſequor na
ſcor et orior Si cōis qꝛ d̓ſinit ī r et hʒ vtrāqʒ ſignifica
tionē tā actiuā quā paſſiuā vt oſculor criminor dici-
mus enī oſculor te oſculor a te. criminor te criminor a te.
Quid ē genus ī v̓bo ē quedā ꝓprietas que naſcitur ex
ſ̄ficatiōe actōis vel paſſiōis. Vñ d̓r genus a generando
vel a ge grece. nā actiuū genus generat ex ſe paſſiuū.
d̓ nūero et figura ſicut ī noīe. Cuius tp̄is p̄ntis qꝛ p̄ns
tp̄s d̓ſignat Quid ē tēpus: ē mora motus rerū motabi
liū. Vñ d̓r tēpus a temperādo vel ā diſtinguēdo eo ꝙ
actus noſtros tēperat et diſtinguit. Cuius ꝑſone p̄ie
qꝛ cōgrue poſſum ei adiūgere vnū ꝓnomē prime ꝑſo-
ne vt ego amo. Si ſc̓de vt tu amas. Si tertie vt ille
amat. Quid eſt ꝑſona eſt rōnalis creatura in diuidua
eſſentia. Vñ d̓r ꝑſona a ꝑſonando. qꝛ ꝑ ſe ſonat. et ſe-
ipſum ſonando demonſtrat.

HOdie que pars. Eſt aduerbiũ. Quia ſtat iu⸗
xta ſuũ verbũ et ſemꝑ nititur verbo ad eius
ſignificationẽ declarandã. Quid eſt aduerbiũ
pars orõnis vt ĩ donato. vñ dꝛ aduerbiũ ab ad et ver
bũ. interponitur i ne putẽtur eſſe due dictiões. Cuius
ſignificatõis: tꝑis. qꝛ determĩat verbũ rõne tꝑis. Da
tꝑis. vt hodie heri ꝛc. Cõparatur nõ. qꝛ pauca aduer⸗
bia cõꝑantur niſi illa que deſcẽdũt a noĩe adiectiuo cõ
parabili. Cuius figure cõpoſite. vñ cõponitur a ꝓno⸗
mine hoc et a noĩe die et dꝛ hodie quaſi hocdie. Quot
ſũt aduerbia ĩterrogatiua locorũ. quattuor. que. quo
qua vbi et vnde. Quid rñdetur ad quo huc illuc iſtuc
Quid ad que hac illac iſtac. Quid ad vbi hic illic iſtic.
Quid ad vnde hinc illinc iſtinc.

LEgens que pars. eſt participiũ. qꝛ capit partẽ
de accidẽtibus noĩs et verbi. Quid eſt ꝑticipiũ
pars orõnis que ꝓ v̈bo capitur ex quo deriua⸗
tur. Vñ dꝛ ꝑticipiũ a noĩe ps et a v̈bo capio: qꝛ capit
a noĩe genera et caſus a verbo tꝑa et ſignificationes
ab vtroqꝫ numerũ et figurã. Cuius generis oĩs qꝛ oẽ
participiũ deſinẽs in ans vel ĩ ens eſt ꝑ̄ſentis tẽporis
et oĩs generis. Cuius tẽporis pñtis qꝛ pñs tẽpus deſi
gnat. Vñ formatur legẽs a prima ꝑſona ꝑtĩimꝑfecti
tẽporis: indicatiui modi: ſingularis nũeri vt legebãt
mutãdo bam in n s fit legẽs. v̈. Participãs qd̕ fit in
ans vel in ens. Lecturus vñ formatur: ab vltimo ſu⸗
pino lectũ lectu addẽdo rus fit lecturus. vñ formatur
legẽdus a gtõ ſingulari ſui pñtis ꝑticipij vt legẽs le⸗
gẽtis tis cõuerſa in dus fit legẽdus. v̈. Rus duſqꝫ fu⸗
turus. Cuius ſignificatiõis. actiualis: qꝛ venit a ver⸗
bo actiuo qd̕ eſt lego inde fit participiũ legens. Quid
eſt ſignificatio in participio eſt idem quod genus in

verbo. De nũero et figura dicatur ſicut ſupra in nomine.

Et que pars. eſt cõiunctio. qꝛ cõiũgit ceteras ptes in orõne. Quid eſt cõiũctio eſt ps orõnis cõiũgens ꝑ vim vel ꝑ ordinē. Vñ dr̄ cõiũctio a cõiũgendo qꝛ per eã cõiũgimus. Cuius ptãtis copulatiue. Da copulatiuas vt et etqꝫ. Cuius ordinis cõmunis qꝛ põt tã ꝓponi quã poſtponi in orõne. Ordo cõiunctionũ quot ſpēs habet. Tres: quas Prepoſitiuas ſubiũctiuas et cõmunes. Quot ſunt cõiũctiões ꝓpoſitiui ordinis quindecim. que at ac aſt. ꝛc. Et dicũtur prepoſitiui ordinis qꝛ debēt ſemꝑ preponi in oratione. Quot ſunt coniũctiones ſubiũctiui ordinis Octo ſcꝫ que ne ꝛc. et dicũtur ſubiũctiue qꝛ debent ſubiũgi in oratione. quot ſunt coniũctiones encletice tres ſcꝫ: que ne ve: et dicũtur encletice qꝛ inclinãt ſuꝑ ſe accentũ precedentis ſyllabe. vt diuitqꝫ putaſne dñſue.

AD que pars: eſt prepoſitio: quare: qꝛ eſt pars orationis indeclinabilis que prepoſita alijs partibus in oratione ſignificationem earum aut complet aut mutat aut minuit. Quomodo complet vt clarus preclarus. Quomodo mutat vt iuſtus iniuſtus. Quomodo minuit. vt rideo ſubridio id eſt parũm rideo. Unde dicitur prepoſitio a preponendo quia preponitur alijs partibus in oratiõe. Quot ſũt prepoſitiones deſeruientes actõ caſui. triginta. Que ad apud ꝛc. v. Conſtrue ter denas. Quot ſunt prepoſitiones deſeruientes abltõ caſui. quindecim. Que a ab abs ꝛc. Quot ſũt ꝓpoſitiões deſeruiẽtes vtriqꝫ caſui: quattuor: que In ſub ſuꝑ et ſubter. v. Caſibus vtriſqꝫ bis bine ſunt ſociãde. In ſub ter vel tus. Quot ſũt prepoſitiones inſeꝑabiles. ſex. Que di dis re ſe an con

et dicuntur inſeꝑabiles, q꞉ ſeꝑatim a dictionibus ni-
hil ſignificant. Quot modis ꝑpoſitio ꝑponitur alijs partibus in oratiõe duobus modis. ſcꝫ ꝑ appoſitionē et ꝑ cõpoſitionē. Qñ ꝑpoſitio preponitur ꝑ appoſitionem. Qñ prepoſitio et dictio cui ꝑponitur ſunt diuerſarũ partiũ oratiõis. vt ad patrē apud villam. Qñ ꝑ compoſitionē. qñ ꝑpoſitio et dictio cui ꝑponitur ſunt eiuſdem partis orationis. vt iniuſtus infelix.

HEu que pars. eſt interiectio. q꞉ interiacet ceteris partibus in oratiõe. Quid eſt interiectio pars orationis indeclinabilis. Vñ d꞉ interiectio ab inter et iacio q꞉ interiacet ceteris partibus in oratione. Cuius ſignificationis dolētis. vt heu. Quot ſunt affectus animi. quattuor. Que. Gaudiũ ſpes timor et dolor. Gaudium de pñti bono. ſpes de futuro bono. Timor de futuro malo. dolor de futuro malo.

Finis remigij. Laus deo.

Farbkarte #13
B.I.G.
Inches
Centimetres
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black